

En av anledningarna till att intresset för släktforskning väcktes till liv igen 2020 var om jag kunde finna anorna till **morfars farfar Olof Paulsson Frank**. När Axel Grinde och Nils Sundkvists forskarmöror publicerades diskuterades resultatet flitigt. Även medelstora krukor har öron så jag bläddrade nyfiket i de bruna banden. Jag lyssnade lite till, sammanställde och frågade. Jag kommer inte ihåg alla svar men några fastnade: Det är svårt om inte omöjligt att utforska anor i delar av Härjedalen. Anledningen till det är att en stor del av kyrkoarkivet för socknarna Sveg och Älvros förstördes när prästgården i Sveg brann den 8 mars 1870.

För mig är det enklare att forska än för Axel och Nils. De primära källorna är i stor utsträckning digitaliserade så det går utmärkt att sitta hemmavid framför datorn och färdas bakåt i tiden. Efter att ha konstaterat att det är anorna för **Olofs** mormor Karin Jonsdotter, född 1725 i Överhogdal och död i Älvros 1797, som tar mig längst bort i tiden men inte längre än till Överhogdal och Haverö är det dags att blicka framåt.

Jag stammar från **Olofs** son Paul. Om honom visste jag fram tills de första månaderna av 2021 betydligt mer än om hans nio år äldre syster **Sigrid**. Jag kan inte påminna mig att det har berättats något om henne som nått mina öron och stannat i minnet. Att jag inledningsvis börjar berättelsen med **Olof** har sin förklaring i att den följer en tidslinje som börjar med det år han föds.

Innan jag fortsätter vill jag berätta om två tabeller i Axel Grindes *"Släkter i Rätan 1695 – 1900"* och delge ett avsnitt ur Sundkvists *"Boplatser och människor i sörbyarna i Rätan"*.

Tabell 360.		
Fältjägaren Olof Paulsson-Frank, Hvitvattnet 2	f. 1807 25/4 d. 1897 7/8	f. i Elfros.
g. 1833 6/1 i Överhogdal med Ella Pålsson	f. 1808 20/9 d. 1883 29/3	d. i Björnberget.
		från Överhogdal
Barn.		
Segri	f. 1834 28/6	
Paul	f. 1845 3/4 g. 1880 11/4	se tab. 717.

Tabell 513.		
Torparen Olof Jonsson, Nederhögen	f. 1833 10/12	f. i Ytterhogdal.
g.m. Sigrid Olofsdotter från Minne Ytterhogdal	f. 1834	1858 4/11.
		Famlijen utfl., t. Ytterhogdal
		1869.
Barn.		
Juliana	f. 1859 d. 1862 5/3	d. i strupsjuka.
Olof	f. 1861 29/3	
Jonas	f. 1862 6/9	
Paul Anders	f. 1865 1/3	
Juliana	f. 1867 19/3	

Sigrid förekommer i båda tabellerna utan att Grinde vid tiden gör kopplingen att **Olofs** dotter **Segri** är densamma som Olof Jonssons maka **Sigrid**. Sundkvist gör inte heller kopplingen. Han skriver bland annat följande på sidan 279 om Michelstorpet i Nederhögen: *"Olof Jonsson, tabell 513, var gift med Sigrid Olofsdotter från Minne i Ytterhogdal. De fick till boplatser en fin långsträckt backe intill Nederhögsbäcken. Det har berättats att på torpet fanns en stuga som stod där Ida Perssons egna hem nu ligger på övre sidan om byvägen. Det troliga är att Sigrid och Olof Jonsson uppförde denna stuga och började att upparbeta torpet.*

*Men av någon anledning sålde de torpet på auktion år 1865 till Michael Eriksson tidigare bosatt å Uppgården i Bryngelhögen. Makarna **Sigrid** och Olof Jonsson hade fem barn. Juliana som dog i strupsjuka tre år gammal samt sönerna Olof, Jonas och Paul samt en andra dotter med namnet Juliana. Familjen flyttade till Ytterhogdal år 1869.”*

Uppgifterna som redovisas nedan kommer till övervägande del från kyrkböcker. När jag tränat lite till och tagit hjälp av erfarna forskares kunskaper kommer det kanske uppdateringar baserat på annan dokumentation. Det här är i huvudsak berättelsen om **Sigrid**. Övrig familj och släkt förekommer i varierande omfattning. Detaljer om dem finns i, eller får anstå till, andra berättelser på www.anhalten.se

1807

Sigrids far **Olof** föds i Älvros den 25 april. Föräldrar är Pål och Gölin vilka fick sitt första barn Sigrid sex år tidigare.

1808

Sigrids mor Ella föds i Överhogdal den 20 september. Hon är Pål och Sigrids förstfödda.

1820

Sigrids blivande svägerska Gölin Jonsdotter föds den 29 januari i Viken Ytterhogdal.

1830

Olofs syster Sigrid gifter sig i Överhogdal den 31 oktober med Jöns Jönsson. Sigrids make blir senare allmänt känd som "Kvarn Jöns" på grund av sitt byggande av sågar och kvarnar åt bönderna i Klövsjö.

1832

Olof flyttar från Älvros till sin syster Sigrids hushåll i Överhogdal.

1833

Olof flyttar enligt husförhörlängden till Vitvattnet i Rätans socken den 6 januari.

Sigrids blivande man Olof föds i Viken Ytterhogdal den 10 december.

1834

Olof och Ella gifter sig enligt Överhogdals vigselbok den 6 januari. Prästen tog nog fel på år när han antecknade i husförhörlängden att Olof blev soldat redan 1833. Vad jag läst mig till så var det mer eller mindre ett krav att en soldat skulle vara gift. Det bekräftas av uppgifter i Riksarkivets sammanställning "Jämtländska fältjägare 1645–1901". Här anges att han var fältjägare vid Jämtlands regemente, Bergs kompani, 109 Vitvattnet från den 12 maj 1834 till den 21 juni 1848. Vid avskedet får han vitsordet "tjänat utmärkt väl". Vid en kompletterande titt i generalmönstringsrullan framgår att han hans längd vid mönstringen omräknat mättes till 172 cm.

Sigrid föds den 28 juni på Bratthögen i Överhogdal. Om det var ett krav att som soldat vara gift så var det inte alltid så att man måste vara bosatt på torpet. Olof kanske flyttade före medan Ella stannade i trygghet hos eller i närheten av familj och/eller svägerska.

1836

I husförhörslängden för Överhogdal antecknas att **Olof** flyttar till Rätans socken. Flyttar endast Olof eller följer Ella och **Sigrid** med? **Sigrids** mor Ella är en av faddrarna när **Olofs** syster Sigrids dotter Anna döps den 13 november.

1837

Svaret på frågan från 1836 är att alla tre flyttade till Vitvattnet detta år. Uppgiften finns i husförhörslängden för Rätan. Av den framgår även att de under året flyttade tillbaka till Överhogdal.

1840

Olofs syster Sigrid yngsta barn Sigrid föds den 5 december.

1841

Olofs systerdotter Sigrid avlider den 9 april endast 4 månader gammal. Hans syster Sigrid följer efter fyra månader senare när hon den 5 augusti avlider i cancer.

1845

Olofs son, **Sigrids** bror, min morfars far Paul föds den 30 april i Överhogdal.

1846

Hela **Olofs** familj har lämnat Överhogdal och flyttat till soldattorpet i Vitvattnet. Det är samma torp som sedan flera år är min moster Kerstins fritidsboende. Är det endast slumpens skördar när **Olofs** barnbarns barn efterträtt honom att försvara släktens ställningar på Östbacken i Vitvattnet?

1848

Olof tar som angetts ovan avsked som soldat och hela familjen flyttar vidare inom Rätans socken.

Sigrid växer upp på flera platser mellan 1848 och 1857. Mon i Nederhögen, Sörlinstorpet i Böle och torpet Sarne också det i Böle. I slutet av perioden är hon städslad som piga på gården Nyhus (Jans-Jans) i Böle.

Olofs syster Sigrids förstfödde, sonen Jöns, flyttar till Ljusdal där han så småningom gifter sig med Kerstin från Ovanåkers socken i Hälsingland. Av noteringen i död- och begravningsboken framgår att han tagit efternamnet Dalin. Han verkar som mjölnare innan han avlider nästan 70 år gammal 1901. Är det arvet från fadern som präglar honom eller har en miljö av mjöldamm märkt honom innan avfärden till Hälsingland?

1849

Olofs svåger "Kvarn-Jöns" flyttar med de återstående fyra barnen, Gölin, Paul, Anna och Karin till Klövsjö. Anna lämnar han på vägen. Hon växer upp på gården Bränn i Söderhögen. I mars 1863 gifter hon sig med Erik från gården Johans i Klaxåsen. På gården fostrar paret tio barn. Nummer fyra i

ordningen, Jöns, blir 1902 far till min farmor. Den nio år yngre brodern Jonas gifter sig 1906 med en äldre syster till min farfar.

1852

Sigrids blivande svägerska Gölin gifter sig den 10 oktober med skräddaren Mickel Karlsson från Ytterhogdal. Före giftermålet har den 5 maj dottern Juliana fötts i Uppsala.

1857

Sigrid återvänder från pigsysslorna i Nyhus till föräldrarna på torpet Sarne. Samma år tar hon ny tjänst i Fåssjö i Ytterhogdals socken. Här eller mer troligt i Viken gifter hon sig den 12 oktober med Olof Jonsson. Paret är enligt husförhörslängden i Ytterhogdal bosatta i Viken från 1857 till 1862.

1859

Sigrids dotter Juliana föds den 2 juni i Viken Ytterhogdal.

1861

Sigrids son Olof föds den 9 mars i Viken Ytterhogdal.

1862

Sigrids dotter Juliana dör i Rätans socken den 5 mars. Av anteckningarna i död- och begravningsboken framgår inte exakt var i socknen dödsfallet inträffar. **Olof** med fru och son bor fortsatt på torpet Sarne så det är väl ingen vågad gissning att **Sigrid** vänt hem från Östansjö i Ytterhogdal för att få tröst, stöd och hjälp. Som dödsorsak anges strupsjuka. En sjukdom även känd som äkta krupp eller difteri. Det är en mycket allvarlig bakteriesjukdom. Giftet som bakterien skapar är skadligt för flera av människans organ. Genom bättre hygien och allmänna vaccinationer är sjukdomen i våra dagar mycket ovanlig i Sverige. Efter begravningen i april flyttar **Sigrid** med man och son Olof den 5 maj till Nederhögen. Den 9 september föds Jonas mest troligt på Michelstorpet.

1863

Olof Frank förvärvar det torp i Bryngelhögen som i senare tid kommer att kallas Frankes. Det första boningshuset syns till höger på bilden. I takt med att torpet utökades fick huset bli stall.

1865

Sigrids son Paul Andreas föds den 1 mars mest troligt på Michels-torpet.

Enligt Nils Sundkvist säljs Michels-torpet detta år till Mikael Eriksson från Uppgården i Bryngelhögen. Efter flera fastighetsaffärer och flyttar kommer Mikael tillbaka till torpet. Han stannar där till sin död 1907.

1865

Det är Mikael som uppför den stora ladugårdsbyggnaden som fortfarande i juli 2021 står kvar röd och välhållen.

Sigrids svägerska Gölin flyttar med man och deras enda barn Juliana till Klaxåsen. Skräddaren Mickel blir här torpare på gården Backen. Han har enligt Nils Sundkvist köpt stället av Jonas Persson i Vitvattnet. Jonas hade i sin tur detta år köpt Backen av tre unga föräldralösa barn till den förste brukaren på gården Nils Larsson.

Jag undrar om syskonen från Ytterhogdal träffades någon gång under året? Av deras övriga tre syskon blev Anders kvarboende i Ytterhogdal där han dör ogift. Jonas och Sigrid gissar jag emigrerar till Nordamerika. Med andra ord är det endast Olof och Gölin som i denna gren för kända arvsanlag vidare från Jon Esbjörnsson (1683 - 1742) född och död i Viken Ytterhogdal.

1867

Sigrids dotter Juliana föds i Hede Härjedalen den 19 maj. I födelse- och dopboken anges Bryngelhögen som hemvist.

Det är hungersnöd i Rätans socken från 1867 till 1869. Grinde återger i sin bok tre skrivelser om detta alla riktade till *"Konungens Befallningshafvande öfver Jemtlands Län"*. Från en av dessa saxas ett avsnitt underskriven den 23 oktober av prästen P Hoffstedt: *"För en månad sedan trodde en och annan, att något till bröd användbart korn af årets gröda skulle finnas. Nu har likväl genom verkställda försök blifvit ådagalagt, att det allra bästa icke duger till bröd, hvaraf med säkerhet kan slutas, att återväxten här, åtminstone säden, icke gifver det ringaste till livsuppehälle."*

Jag spekulerar i att efter försäljningen av Michelstorpet vistas **Sigrid** med familj stundtals hos sin far **Olof** i Bryngelhögen. Det kanske var så att deras odlingar på Michelstorpet misslyckades och/eller inte hunnit bli så omfattande att det fanns nog att leva av. De stora skogsbolagen har vid denna tid börjat med omfattande averkningar och det är inte otroligt att **Sigrids** man Olof med delar av sin familj temporärt bor i Hede om han där fått möjlighet till skogsarbete.

1868

Arbetare och torpare i Bryngelhögen, Böle, Nederhögen, Rätansbyn och Söderhögen sänder en egen skrivelse den 28 februari som redogör för de orättvisor som råder. De jordägande får undsättningshjälp och lån. Ingen vill borga för de som livnär sig som arbetstagare. Situation blir inte bättre av att de stora skogsbolagen anlitar utsocknes för sina behov. **Olof** och **Sigrid** med familjer finns inte med bland undertecknarna.

I ytterligare en skrivelse undertecknad av P Hoffstedt den 11 maj framgår bland annat: *"Hungersnöden gör ställningen inom Rätan högst bekymmersam ..."* Vidare står att läsa: *"Mången familjefader med 5, 6 å 8 barn utan jord och utan ladugård, har mycket svårt att livnära sig sjelf, alltså mera omöjligt att försörja sin barnaskara, som jemt ropar på bröd."* Prästen är kritisk till ledamöterna inom fattigvården som han anser vara okunniga om sina åligganden när de uttalar *"hjelp dig sjelf"*

1869

Sigrid med man, tre söner och en knappt tvåårig dotter flyttar den 31 mars från Rätans socken till Fåssjö.

1871

Sigrids dotter Ella föds i Fåssjö den 24 september.

1872

Sigrids brorsdotter Juliana Mickelsdotter gifter sig den 28 april med Kristoffer Nilsson från Klaxåsen och fortsätter sitt liv på gården Backen till 1916.

1874

Sigrids dotter Sigrid föds i Fåssjö den 4 augusti.

1881

Sigrids dotter Juliana avlider av lungsot i Fåssjö den 23 maj.

1883

Sigrids mor Ella avlider i Bryngelhögen den 29 mars och hennes dotter Ella avlider av lungsot i Fåssjö den 21 augusti.

1886

Sigrids brorson min morfar föds i Bryngelhögen den 28 juni.

1890

Sigrids son Jonas gifter sig den 30 december med Sigrid Andersdotter från Sveg. Husförhörslängden skvallrar att han kan ha vistats i Sveg redan med början 1887. "Tjuvstarten" med förstfödda Anna bekräftar indikationen. Jonas blivande hustru Sigrid har flyttat till Fåssjö den 9 juli och Anna föds den 13 november.

1891

Sigrids son Paul Andreas gifter sig den 5 juli med Kristina Eriksdotter Rattfelt från Digerberget i Rätans socken. Två år senare föds det första av deras fem barn.

1892

Sigrids bror Paul, min morfars far, avlider den 2 november i Bryngelhögen i Rätans socken.

1894

Sigrids man Olof avlider av brusten blindtarm på Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm den 6 juli och begravs där tre dagar senare. Jag hittar ingen information om när och i vilket ärende Olof rest till Stockholm. Med hänvisning till att hans systerdotter föddes i Uppsala finner jag det inte omöjligt att det i familjen fanns en tradition av att följa med de så kallade *sörkörarna* till huvudstaden med omnejd. Dessa reste regelbundet söderut för att sälja smör, vilt och annat åtråvärt till storstadsborna. Kanske var han en "arbetspendlare" på samma sätt som de som reste från Siljansområdet i Dalarna.

1896

Sigrids son Jonas med familj flyttar den 11 november till Sveg.

1897

Sigrids far **Olof** avlider av slag och ålderdom den 7 augusti. Enligt uppgift är han då bosatt i Björnberget i Rätans socken.

1898

Sigrids son Olof gifter sig den 31 december med Kristina Jonsdotter från Torrflonäs i Haverö socken. Året efter föds det första av deras två barn.

1906

Sigrids son Jonas lever i Herrö i Sveg med efternamnet Forsberg. Jag vet inte när namnbytet skett. Kyrkböckerna skvallrar om att han den 10 februari får sitt sjunde barn av åtta, sonen Jonas.

1909

Sigrids dotter Sigrid gifter sig den 14 september i Ramsjö Hälsingland med Karl Emil Eriksson född i Västerås. Samma år föds det första av deras fyra barn.

1917

Sigrids son Olof med tre barn flyttar den 20 januari till Haverö.

1920

Sigrid flyttar på Luciadagen till sin son Olofs hushåll på torpet Nybodarna, Vallen i Haverö.

1923

Sigrid lämnar jordelivet i Haverö den 6 juni. Hon blir nästan lika gammal som sin far **Olof**.

1939

På bild **Sigrids** son Jonas med hustru Sigrid. Sigrid avlider 1944 och Jonas följer efter tre år senare.

1970

Sigrids barnbarn, Jonas och Sigrids barn tillsammans i början av 1970-talet när det kommer besök från Kanada. Vi ser från vänster Jonas, Olof, Kristoffer, Sigrid och Brita.

1988

Sigrids sonson Jonas Forsberg avlider den 7 juli i Horndal i södra Dalarna.

2021

Den 27 februari talar **jag** 17 minuter i telefon med sonsonen Jonas Forsbergs barnbarn R. Fredagen den 14 maj har vi "släktträff" på Kårarvet i Falun. Då får jag bland annat veta att det finns fler släktingar i Dalarna. Det är roligt att senare få telefonkontakt med N i Hedemora. Delvis uppvuxen i Ytterhogdal delade han under en tid skolgården med en av mina kusiner. Som sommarjobbare satte han plant i Klaxåsen. Världen är liten.

Olof, "Gammel-Franken", av mig kallad så, tillskrivs flera mer eller mindre övernaturliga utförsåvor. Förutom fiolspelandet så förekom det på äldre dagar en del kuckilurande med spelmannen Alia (om honom finns en egen berättelse på www.anhalten.se) och hans bekanta. Men att jag lyckades hitta R sex kilometer hemifrån hade inte ens han kunnat förutspå.